

**Сравнителен анализ на синхронно и асинхронно обучение
в реална ситуация**
Анита Тодоранова

**A comparative analysis of synchronous and asynchronous learning
in a real-world situation**
Anita Todoranova

Abstract:

The rapid development of information and communication technologies, the mass digitization give rise to the digital transformation of education. The pandemic has greatly accelerated this process.

Undoubtedly, technology provides the education sector with opportunities, but at the same time it also faces serious challenges.

In this regard, it should be noted that educational institutions around the world are introducing and implementing new teaching methods. I.e. the question is not whether technology will be used, but how and to what extent it should be introduced into learning.

The topic of the report is the comparison of synchronous and asynchronous learning in a real-world situation. The aim is to check the knowledge obtained as a result of different type (synchronous and asynchronous) teaching/learning of specific linguistic material.

Keywords: synchronous learning, asynchronous learning, education.

For contacts: Anita Todoranova, St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo, Bulgaria, a.todoranova@ts.uni-vt.bg

„Три пътя водят към знанието:
пътят на размишлението – това е най-благородният път,
пътят на подражанието – това е най-лекият път,
и пътят на опита – това е най-горчивият път“.
Конфуций

ВЪВЕДЕНИЕ

Бързото развитие на информационните и на комуникационните технологии, масовата дигитализация във всички сфери на живота дават началото и на дигиталната трансформация на образованието.

Пандемията, породена от разпространението на коронавирусната инфекция, значително ускори този процес.

Практиката показва, че технологиите предоставят на образователния сектор възможности, но едновременно с това го изправят и пред сериозни предизвикателства. В тази връзка трябва да отбележим, че образователните институции по целия свят въвеждат и прилагат нови методи на обучение. В момента технологиите са задължителна част от образователната система – учителите и преподавателите трябва да разработват своите курсове посредством тези технологии. Основният въпрос не е дали технологиите ще бъдат използвани, а как и в каква степен трябва да бъдат въведени в обучението. В това бързо променящо се време, в което се обучават децата на дигиталния свят, от решаващо

значение е как учителите и преподавателите ще се справят с тази нелека задача – дигиталната трансформация на образованието.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Темата на доклада е сравняването на синхронното и асинхронното обучение в реална ситуация.

Целта е да се проверят знанията, получени в резултат на различен тип преподаване / усвояване на конкретен лингвистичен материал.

Основният въпрос тук е дали подходът, който се използва, за да се запознаят обучаващите се с даден текст, влияе върху постигнатите резултати.

Като имаме предвид предимствата и недостатъците на синхронното и асинхронното обучение, които проф. А. Смрикаров посочва в „Сравнителен анализ на синхронното и асинхронното дистанционно обучение“ (Смрикаров, 2021), решихме да проверим каква е степента на усвояване от студентите на един и същ лингвистичен материал, представен по три различни начина.

За целта по дисциплината „Български език и стил“ студентите от специалност „Приложна лингвистика“, I курс (във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“) бяха разделени на три групи от по десет души.

И трите групи трябваше да усвоят един от най-трудните въпроси на съвременната правописна норма, а именно въпроса за слято, полуслято и разделно писане на съществителните имена.

Разликата при представянето на материала се състоеше в това, че:

- Студентите от първата група се запознаха с необходимите правила асинхронно – под формата на видео лекция.

- За студентите от втората група обучението също беше асинхронно, но получиха материала във вид на текстов файл, който те сами трябваше да прочетат и разберат.

- Третата група студенти разгледа същия теоретичен арсенал, като имаше възможността да види и чуе презентация, представена от техния преподавател в реално време (синхронно обучение).

След като всички участници в „експеримента“ получиха необходимата теоретична подготовка, направиха тест, който трябваше да установи в каква степен са усвоили чутото, респективно прочетеното.

Настоящият доклад представя и обобщава резултатите на студентите, на базата на които се достига до определени изводи.

Тестът, който студентите и от трите групи получиха, съдържаше двадесет съществителни имена, разпределени в пет групи, като правописът на всяка група от съществителни имена е свързан с определени правила. В първата група са съществителните имена, при които подчинената част е преди главната и е дума от чужд произход, която се употребява самостоятелно в нашия език. Това дава възможност тези сложни думи да бъдат изписани по два начина – слято или разделно, напр. *онлайнлекция* / *онлайн лекция*.

Във втората група са съществителните имена с подчинена част (дума от чужд произход без самостоятелна употреба в българския език). Според Правописния речник (Речник, 2012) тези съществителни имена се пишат слято, напр. *киберсигурност*.

Слято се пишат и съществителните имена от третата група, при които подчинената част е съкратено прилагателно име, напр. *термопанел*.

При последните две групи главната част предхожда подчинената, като в четвъртата група са съществителните имена, при които при други форми на същата дума се променя само втората част. В съответствие с правилата тези думи се пишат полуслято, напр. *заместник-директор* (*заместник-директорът*; *заместник-директори*).

В петата група са съществителните имена, при които при промяна на формата се променя само първата част, напр. *мъж мечта* (*мъжът мечта*; *мъже мечта*). Тези думи се пишат разделно.

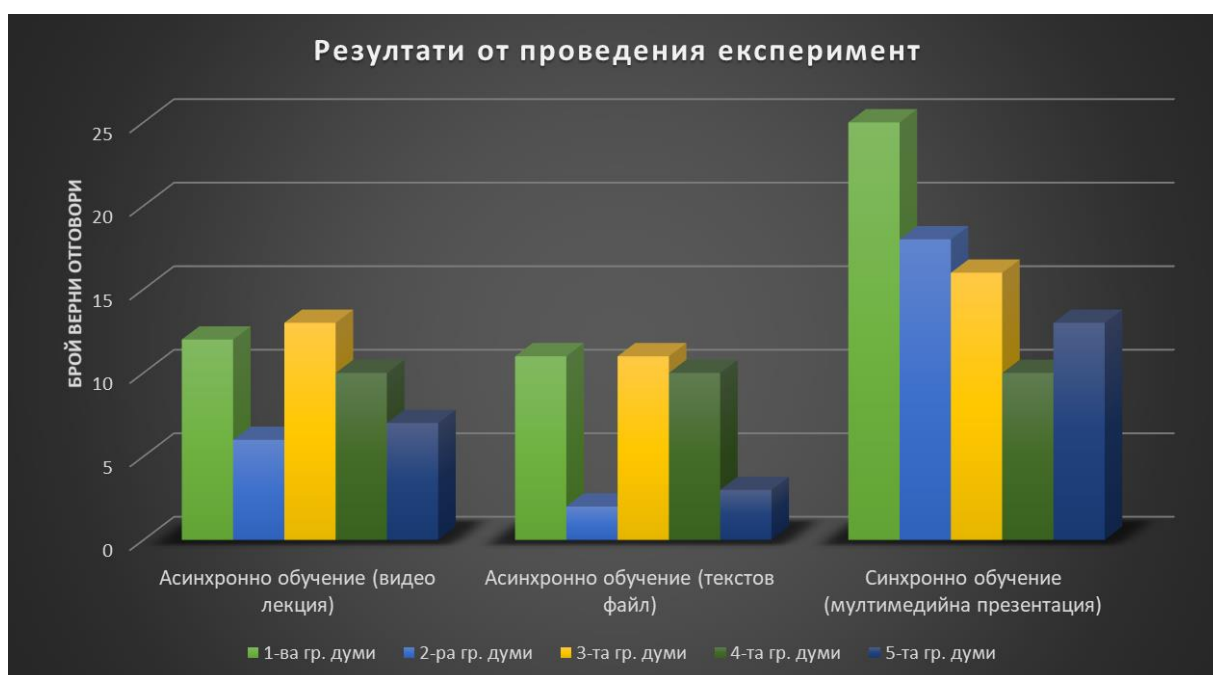
По време на експеримента установихме, че:

- Студентите, с които работим, наистина обичат да гледат видео съдържание, но не умеят да се концентрират – да задържат за по-дълго вниманието си; да слушат с разбиране онова, което им се обяснява.

- Когато преподавателят представи същия текст с помощта на подходяща презентация, в желанието си да проверят дали правилно разбират съответната информация, в опит да систематизират наученото студентите задават въпроси; допълват примерите, обясняват. По този начин те неусетно се превръщат едновременно и в обучаеми, и в презентатори.

- В случаите, в които обучаемите трябва сами да се запознаят с правилата, предоставени им като текстов файл, наблюдаваме, че студентите или не четат ресурсите, или „бягат“ по текста, без да полагат усилия за разбирането на конкретния материал. Тук трябва да отбележим, че редица изследвания от последните години показват, че учениците, респективно студентите, които четат учебници на електронни устройства, обикновено прочитат текстовете само веднъж и прекарват по-малко време в съсредоточено четене.

Във фиг. 1 обобщаваме резултатите, които показват трите групи студенти.

Фиг. 1. Резултати от проведения експеримент

- Студентите от първата група, за които обучението беше асинхронно – посредством видео лекция, показват много добри резултати. Допускат незначителен брой грешки при първата група съществителни имена – тези, които могат да се напишат слято или полуслято от типа интернетстраница / интернет страница, видеовръзка / видео връзка и др. Затруднило ги е правилото за слято писане тогава, когато имаме дума от чужд произход без самостоятелна употреба (все още) в нашия език – киберсигурност, олинклузив и др. Неусвоено е останало правилото (може би най-трудното), при което главната част е на първо място, но когато променим формата на думата, се променя само първата ѝ част. Това са съществителни, които изискват разделно писане – от типа съчинение разсъждение, студентите са изписали полуслято. Грешката вероятно е по аналогия с думи като кандидат-студент, които се пишат с дефис. При тях главната част (основа) отново е на първо място, но при промяна на формата се променя единствено втората част на думата.

- За втората група студенти обучението също беше асинхронно. Но те имаха за задача сами да се подготвят, прочитайки предоставения им материал. Тази група показва най-незадоволителни резултати. Обучаемите допускат голям брой грешки и при петте групи думи. Най-голям брой грешки допускат при втората и петата група думи – това са съществителните с подчинена част дума от чужд произход, предхождаща главната, но без самостоятелна употреба в езика ни; и тези с главна част на първо място, но изискващи разделно писане, съгласно споменатите вече правила.

- Студентите от третата група, за които обучението беше синхронно – с използване на мултимедийна презентация, са студентите с най-добри резултати. Всички от тази група допускат по една-две грешки. Дават два верни отговора и там, където са възможни два начина на изписване – *геллак / гел лак, душгел / душ гел* и др.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В заключение можем да обобщим, че както синхронното, така и асинхронното обучение имат своите предимства и недостатъци. „Информационните и комуникационните технологии са само средство, чрез което учебните единици могат да бъдат по-интересни за настоящото поколение“ (Тодоранова, 2019), но преподавателят е този, на когото се пада нелеката задача да прецени по какъв начин да организира учебния процес, съобразявайки се както с дисциплината, която преподава; така и със степента на трудност на съответния материал. На първо място обаче при избора на поднасяне на информацията водеща трябва да бъде характеристиката (която като че ли се пренебрегва) на студента на новото време. Не трябва да забравяме, че социалният опит играе важна роля при формирането на личността (Маринов, 2011) и в съвременния технологичен свят обучаемите много бързо трябва да излязат от ролята си на пасивни консуматори и да влязат в ролята на активни обучаващи се. Студентът на XXI век разглежда развитието си по-скоро като забавление; има нагласа, че всичко трябва да е бързо и лесно. До известна степен вина за това има употребата на съвременните технологии, и по-конкретно интернет, който по своя замисъл е система за разсейване; система, предназначена за разделяне на вниманието.

ЛИТЕРАТУРА

Маринов, 2011: Маринов, В. За влиянието на социалния опит върху лексикалния репертоар на билингвите – В: *Проблеми на социолингвистиката. Езикът и социалният опит*. Т. 10. София: Международно социолингвистическо дружество, 361 – 365.

Речник, 2012: *Официален правописен речник на българския език*. София: Просвета, 2012.

Смрикаров, 2021: Смрикаров, А. Сравнителен анализ на синхронното и асинхронното дистанционно обучение. <https://ecsunirusebg-my.sharepoint.com/:p:/g/personal/asmrikarov_ecs_uniruse_bg/EYs0fL3VTLBKhlqdc9vGu7kBUcJQrjF_prOonL498P_VmQ?e=cF9jfz>

[20.04.2023 г.]

Тодоранова, 2019: Тодоранова, Л. Електронното обучение в ИУ – Варна. – В: *Сборник с доклади*. Т. 2. Габрово: УИ „В. Априлов“, 244 – 248.